

**Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің
«Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК
сыйбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау нәтижелері туралы
Аналитикалық анықтама**

«Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК 2023-2025 жылдарға арналған сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» 2022 жылғы 29 қарашадағы № 486 н/к бұйрығымен бекітілген сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар жоспарының 16 тармағын орындау мақсатында.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК (бұдан әрі - Орталық) қызметіндегі сыйбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының 2016 жылғы 19 қазандығы №12 бұйрығымен бекітілген сыйбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес жүргізілді.

Сыйбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау келесі бағыттар бойынша жүргізілді:

- 1) Орталықтың қызметін қозғайтын ішкі нормативтік құжаттарда сыйбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;
- 2) Орталықтың ұйымдастыруышылық-басқарушылық қызметінде сыйбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарына сәйкес сыйбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізудің негізгі қағидаттары заңдылық, объективтілік, жан-жақтылық, транспаренттілік болып табылады.

Осыған байланысты, 2023 жылғы 04 қантар мен 2023 жылғы 01 шілде аралығындағы кезеңде Орталықтың қызметі сыйбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдаумен қамтылды.

Сыйбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін ақпарат көздері:

- 1) Орталықтың Жарғысы;
- 2) Орталықтың ішкі нормативтік құжаттары;
- 3) Орталықтың қызметіне қатысты мемлекеттік органдар жүргізген тексерулердің нәтижелері;

Ішкі талдау жүргізу барысында Орталық өз қызметін жүзеге асыратын негізгі заңнамалық актілер Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексі, Қазақстан Республикасының Салық және Бюджет кодекстері, Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік мұлік туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы», «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарастыру тәртібі туралы» Зандары, КР Денсаулық сақтау министрлік бүйректері, Жарғысы, сондай-ақ

Орталықтың ішкі нормативтік құжаттары (Қағидалар, нұсқаулықтар, нормативтік құжаттар) болып, құрылымдық бөлімшелер туралы ережелер және т.б.).

Талдау барысында Орталықтың және оның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін регламенттейтін Жарғы мен ішкі нормативтік құжаттар зерделенді. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен ережелерді талдау нәтижелері бойынша анықталған жоқ.

Орталықтың үйымдастыру-басқару қызметінде зерттелетін кезеңде қызметтің мынадай бағыттары ұшыраған:

1) Персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы.

Кадрларды іріктеу кезінде ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу мақсатында Орталықта персоналды басқару, оның ішінде персоналды іріктеу және ротациялау мәселелерін реттейтін ішкі құжаттар бекітілді.

Осылайша, Орталықтың Басқарма төрағасының 2020 жылғы 23 желтоқсандағы № 403 н/к бұйрығымен бекітілген «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК жұмыскерлерді іздеу, жалдау, тағайындау және лауазымға енгізу қағидасының (бұдан әрі-Қағида) шарты жеке тұлғаларды Орталыққа жұмысқа орналастыру кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмайды. Бос лауазымдар туралы ақпарат корпоративтік сайтын «Бос орындар» бөлімінде орналастырылады. Кандидаттарды бастапқы іріктеу кезінде келіп түсken барлық түйіндемелер кандидаттардың лауазымдар бойынша қойылатын біліктілік талаптарына сәйкестігі түрғысынан талданады, содан кейін лауазымға кандидат кәсіби білімін тексеру құрылымдық бөлімше басшысымен әңгімелесу кезеңдерінен өтеді. Орталықта бұрын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған қызметкерлер анықталған жоқ.

Жұмысқа қабылдау кезінде кандидат бұрын жасалған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың мән-жайын анықтау үшін жасалған құқық бұзушылықтың бар (жоқ) екендігі туралы уәкілетті орган берген анықтаманы ұсынады. Сонымен бірге, еңбек шартында Орталық қызметкері ерте сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау фактісін анықтаған жағдайда, жұмыс беруші осы қызметкермен еңбек шартын біржақты тәртіппен бұзуға құқылы екендігі туралы норма жазылған.

Орталықта есепті кезеңде (04.01.2023 ж. бастап 01.07.2023 ж. дейін) 9 өндірістік қызметкер жұмыстан шығарылды, 10 өндірістік қызметкер қабылданды. Қызметкерлерді жұмыстан шығарудың негізгі себептері тараптардың келісімі бойынша және қызметкердің бастамасы бойынша. Теріс себептермен жұмыстан шығарылғандар жоқ. Орталықтың 1 қызметкері тәртіптік жауапкершілікке тартылды. Қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін тәртіптік жауапкершілікке тарту болған жоқ, сондай-ақ Орталық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қылмыстық және әкімшілік сипатта жасауы белгіленбеген.

Талдау кезеңінде Орталықтың 85 қызметкери оқудан және біліктілігін арттырудан өтті.

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңына, Орталықтың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл саясатына, сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартына, қызметкерлері үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулыққа және іскерлік этика қағидаларына сәйкес Орталық қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға, сондай-ақ Орталық қызметтінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы қолданудың тиімділігін арттыруға бағытталған жұмыстар тұрақты түрде жүргізіледі.

2) Мұдделер қақтығысын реттей

Жақын туыстары (ата-аналары (ата-ана), балалары, бала асырап алушылары, асырап алынған балалары, ата-ана бір және ата-ана болек аға-інілері мен апа-сіңлілері, аталары, әжелері, немерелері) немесе жұбайы (зайыбы) атқаратын лауазымға тікелей бағынысты бос лауазымдарға орналасу кезінде аффилиирлену фактілері анықталған жоқ.

Орталық қызметкерлерінің көрсетілген мерзім ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне алып келетін іс-әрекеттеріне қатысты жеке және заңды тұлғалардан етініштер түскен жоқ.

Жүргізілген мониторинг нәтижесінде Орталықтың атына БАҚ жағымсыз жарияланымдар анықталған жоқ. Прокурорлық қадағалау актілері түскен жоқ.

Қаржы қызметі және Мемлекеттік сатып алу салаларында Орталық Қазақстан Республикасының заңдарын және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, сондай-ақ мемлекеттік сатып алуды жүргізу тәртібін реттейтін ішкі құжаттарды қатаң басшылыққа алады.

Орталықтың мемлекеттік сатып алулары Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 4 желтоқсандағы «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңының нормаларына, Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 648 «Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» бүйріғына сәйкес жүргізіледі.

Тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу электрондық түрде мемлекеттік сатып алу веб-порталы арқылы жүргізіледі, жеткізушилермен қандай да бір байланысқа жол берілмейді. Электрондық форматта шарттар жасасу порталда сатып алынатын тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша толық және дұрыс ақпарат қалыптастыруға және олардың орташа сатып алу бағаларын анықтауға мүмкіндік берді. Электрондық шарттарды және мемлекеттік сатып алуды женілдетуге және айқындылығына бағытталған басқа да бірқатар нормаларды енгізу сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайтуға мүмкіндік берді.

3) Мемлекеттік қызметтер көрсету.

Орталық мемлекеттік қызмет көрсетпейді.

3) Рұқсат беру функцияларын іске асыру.

Орталықта рұқсат беру функциялары жоқ.

4) Бақылау функцияларын іске асыру.

Орталықта бақылау функциялары жоқ.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 02 ақпандығы № 802 «Қазақстан Республикасының сыйбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының 2022 – 2026 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту» Жарлығын іске асыру мақсатында ҚР ДСМ «Трансфузиологияғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК 2023-2025 жылдарға арналған сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді. Жоспарда келесі іс-шаралар қарастырылған: сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл заңнамасының және Этика кодексінің нормаларын түсіндіру бойынша құқықтық жалпы оқытуды ұйымдастыру, Орталық қызметіндегі сыйбайлас жемқорлық факторлары туралы БАҚ жарияланатын теріс ақпараттың мониторингі, Орталықтың қызметі туралы ақпаратты сайтта уақтылы орналастыруды қамтамасыз ету, Орталықтың сайтында сыйбайлас жемқорлыққа қарсы бағытқа қатысты жарияланымдарды жаңарту.

Ұсынымдар:

1. Орталықтың сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингін жүргізу жөніндегі жұмыс тобының мүшелері ішкі талдау нәтижелері бойынша қабылданатын ішкі нормативтік құжаттарға оларды іске асыру кезінде ықтимал сыйбайлас жемқорлық тәуекелдері тұрғысынан тұрақты талдау жүргізу ұсынылды.

Орталықтың қызметіндегі сыйбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері бойынша, **ШЕШІЛДІ:**

1. Орталықтың интернет-ресурсында сыйбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері орналастырылсын.

2. Орталықта сыйбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша тұрақты негізде жұмыс жүргізу.